

Synpunkter inför samråd

Inför kommande samråd avseende MKN KMV vattenkraft har delegationen getts möjligheter att framföra såväl principiella som andra synpunkter och kommentarer på samrådsmaterialet.

Som utsedd oberoende delegat för att representera vatten och miljö/naturvärden önskar jag därför lämna synpunkter på "Huvuddokument-MKN KMV för vattenkraft"(Huvuddok).

Nedanstående är ej uttryck för kritik mot Vattenmyndighetens kansli eller det underlag som presenteras däremot mot de förutsättningar som givits enligt olika fattade beslut där den politiska "Energiöverenskommelsen" är det styrande(sid 13 i Huvuddok).

Då jag deltog i de sk "högnivåsamtal" som pågick cirka två år under ledning av GD:ar för HaV respektive Energimyndigheten presenterades olika förslag men framförallt betonades betydelsen av den sk "Nationella strategin".I dessa samtal deltog representanter för de alla de stora kraftbolagen samt representant för SVAF(Småskalig vattenkraft)samt representanter för SNF,Sportfiskarna,WWF och Älvräddarna.

Det uttalade syftet från myndigheterna var att enas om ett gemensamt förslag till hur vattenkraften skulle miljöanpassas. Redan tidigt stod dock klart att begränsningar fanns- dvs den sk Nationella Strategin var styrande och diskussioner om Energiöverenskommelsen pågick. Det möte som planerats för att på möte med energiministern och dåvarande miljöministern ett förslag fick ställas in då en överenskommelse ej kunde nås.

Med ovan sagda så kan konstateras att Energiöverenskommelsen, den sk fonden för vattenkraftens miljöåtgärder ,sänkning av vattenkraftens fastighetsskatt samt den nyligen presenterade lagrådsremissen är en del av samma paket och styrande för miljömyndigheternas möjligheter till miljöanpassning av vattenkraften.

I Huvuddok konstateras att för att GEP skall uppnås och därmed också indirekt miljömålet "Levande sjöar och vattendrag"(sid 25)

Vattenmyndigheternas beräkning av effekter på elproduktionen som en följd av ett genomförande av åtgärder för att nå god ekologisk potential i samtliga KMV, visar på en minskning av produktionen med 9,8 TWh per år jämfört med dagens produktion”

Dvs detta är vad som ur miljösynpunkt skulle krävas för att uppnå GEP. Den slutgiltiga avvägningen baserat på överordnade styrdokument ffa den sk Nationella strategin och Energiöverenskommelsen blir miljöanpassningen betydligt lägre.

Huvuddok sid 11

Trots dessa begränsningar har det enligt vattenmyndigheternas beräkningar inte varit möjligt att hålla sig inom ramen för det planeringsmål som anges i den nationella strategin. Med den omfattning av åtgärder som nu föreslås bedömer vi att ca 2,8 % av vattenkraftens årsproduktion av elenergi under ett normalår kommer att tas i anspråk, motsvarande ca 1,9 TWh (se avsnitt **Fel! Hittar inte referenskälla.** och **Fel! Hittar inte referenskälla.**). Som det redovisas nedan har vi dock valt att i vissa avseenden ha relativt goda marginaler i bedömning av åtgärdsbehov och åtgärdernas omfattning, och därmed också i beräkningarna av konsekvenserna för energisystemet. Det gör att den verkliga begränsningen i vattenkraftproduktionen av våra åtgärdsförslag sannolikt kan komma att bli lägre än den beräknade.

Då det underlag siffra som presenteras i den sk Nationella Strategin-1,5 TWh inte baseras på vad som kan göras i de berörda älvarna utan ngn energiförlust alls eller med mycken liten sådan inte finns då sådana inventeringar ej gjorts är underlaget för denna siffra osäker. Men tyvärr har effekten av den Nationella strategin fått som konsekvens att berörda bolag så långt motsätter sig alla åtgärder i de viktiga produktionsälvarna.

Tvärtom så skrivs i den nationella strategin att behovet av ökad korttidsregelring kan förväntas öka-dvs ökad negativ miljöpåverkan.

WWF gjorde i samarbete med Vilhelmina Model Forest och berörda kommuner samt med finansiering av Telge energi inventeringar av möjliga åtgärder i Ångermanälven och en mängd möjliga åtgärder identifierades.

En av dessa genomfördes också strax nedanför ett kraftverk där två mindre torrfåror kunde återställas med lyckat resultat utan påverkan på energiproduktionen..

Huvuddok sid 32”Vattenmyndigheterna gör vidare bedömningen att nettolönsamheten i vattenkraften inte påverkas i monetära termer, då energiöverenskommelsen ger ett betydande kassatillskott på grund av sänkt fastighetsskatt. Skatteförändringen motsvarar utifrån detta 3,661 miljarder¹ kronor per år.

Den sk fonden för miljöåtgärder skall omfatta 10 miljarder finansierat av de stora bolagen och med huvudinriktning på åtgärder för den småskaliga vattenkraften som i många fall ej har ekonomi att genomföra moderna miljöåtgärder. Den sk fonden anses tillfredsställa ECs krav på Sverige att fullt ut tillämpa Polluters Pays Principle . Detta är en mycket innovativ tolkning av principen som ju tvärtom bygger på att den enskilda verksamheten/utövaren skall betala sina egna kostnader. Vidare kan konstateras att fondens tio miljarder ej motsvarar den skattelättnad som bolagen får genom sänkning av fastighetsskatten en sänkning som för övrigt läggs genom höjd skatt läggs på skattekollektivet dvs enskilda personer. Det kan dessutom ifrågasättas om denna sk fond som också skall ersätta processkostnader och inte bara praktiska miljöåtgärder kommer att räcka till för tänkta miljöåtgärder.

Sammanfattningsvis.

Utifrån min roll som av regeringen utsedd delegat i N Östersjöns vattendistrikt så är jag allvarligt bekymrad över den ständigt pågående politiska ambitionen att sänka målen för Sveriges sjöar och vattendrag. Det skedde vad gäller Åtgärdsprogram för övergödning och nu sker samma sak för vattenkraften. Viktigt är att jag har full förståelse för vattenkraftens betydelse i dagens energisystem och ambitionen att göra den helt fossilfri men att ständigt sänka krav och leta efter ”möjliga” undantag utan att först ta reda på vad som är möjligt med bibehållen regler och balanskraft och ha nuvarande teknik som en ”mall” för vad som är möjligt att göra under lång tid framåt gynnar inte miljön och ej heller innovation och teknikutveckling.

Mot bakgrund av ovanstående kan jag ej stödja ”Huvuddokument-MKN för KMV-vattenkraft

Lennart Gladh 180411
